

EK

1971 YILINDA SUNULAN TÜRK ECZACILARA BİRLİĞİ RAPORU

"A. P. Kayseri milletvekili Enver Turgut ve 8 arkadaşı ile C.H.P. İzmir milletvekili Burhanettin Asutay ve 4 arkadaşının meclise verdikleri 17.7.1967 tarihli 506 sayılı Kanunun 123 üncü maddesinin 2 ve 3 üncü fıkrasının kaldırılması ve bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi" yeni bir görüş olmayıp, 506 sayılı kanunun tasarı halinde hazırlanışı safhasında yani 1963 senesinde de ortaya atılmış ve bu sebeple hiç bir tasarı ve kanuna nasib olmayan şekilde evvelâ günlerce hükümette sonra hükümet bünyesinde kurulan Bakanlar arası komisyonda ve ayrıca ikişer defa da Meclis ve senatoda müzakere ve tetkik konusu olmuştur. Böylece iddiaların yersizliği ve bu nevi bir değişikliğin fayda yerine zarar vereceği görüşü tespit edilmiş ve 506 sayılı kanun çıkmıştır.

506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 123 üncü maddesi, Kurumun sağlığını sigorta ettiği vatandaşa ilaç yardımını hangi yolla ve ne şekilde realize edeceğini amirdir.

5502 Sayılı hastalık ve analık sigortası kanununun ilaçla ilgili bölümünde Türkiye'de ilacın halka intikali hususunda mevcut bulunan Eczacılıkla ilgili temel kanunlarla çelişki bulunmuş ve 506 sayılı kanunun 123. maddesi 6197 sayılı eczacılık kanunu paraleline getirilmiştir. Şöyle ki; 6197 sayılı kanunun 14 üncü maddesinde hasta vatanadaşa ilacın intikal ettirileceği yerler tatat edilmiştir.

Madde 14 – Aşağıdaki bendlerde gösterilen hususi eczanelerle ecza dolaplarının açılmasına mahalın Sağlık ve Sosyal Yardım Müdürlüğü tarafından usulü dairesinde müsaade verilir ve keyfiyet vekaletle bildirilir.

a- İçindeki hastalara ilaç vermeye mahsus hastane ve buna benzer müesseselerin eczaneleri,

b- Yalnız fakirlere parasız ilaç verip hiçbir suretle para karşılığı reçete ile ilaç imal etmeyen belediye ve hayır cemiyetlerinin eczaneleri;

c- Eczane bulunmayan yerlerde (resmi ve serbest) eczacılar bulunmadığı takdirde, resmi veya serbest tabiplerin veya kendi şubeleri dahilinde ilaç veren veterinerlerin ecza dolapları;

d- Eczanesi bulunmayan merkezlerden 10 kilometre uzak olup da müstahdemlerin ilaç verilmesine lüzum görülen ziraat işletmeleri veya çiftlik veya sanayi müesseseleri ve mümasili teşekküllerin sahiplerinin ecza dolapları;

Buna paralel olarak, **224 sayılı Sosyalizasyon** kanununda ilacın devlet tarafından halka intikalinde o yerde serbest eczanenin bulunmayışı kat'i hükme bağlanmıştır.

Ayrıca, Meclise sevk edilmiş bulunan **genel sağlık sigortaları** kanununda yine hasta vatandaşa ilacı verecek yer olarak serbest eczane öngörülmüştür. 506 Sayılı kanunun 123. maddesinin 2. ve 3. fıkrasında da aynı görüş hakimdir. **Kurumun yataklı tesislerinde ilaç verme konusu sadece yatan hastalara şamildir** ve burada da 6197 sayılı kanunun 14 üncü maddesinin a fıkrası ayrıca 2219 sayılı hususi hastaneler kanununun 15 inci maddesiyle mutabakat sağlanmıştır.

Diğer taraftan yukarıda bahsettiğimiz serbest eczacılıkla ilgili konuları memleket gerçekleri açısından prensiplere bağlayan kanunlardan ayrı olarak **Anayasanın 11 ve 40 inci** maddelerinde mesleklerin bütün sorumlulukları ile icra edilmelerinde bir takım kanunların himayesinde ve büyük bir güvenlik içinde çalışmalarını öngörülmüştür. Ayrıca bu konu yalnızca mesleğin himayesi şekliyle değil, yatırımların himayesi şeklinde de düşünülmelidir. Her beş sene için hazırlanan **planda da** bu husus gayet açık bir şekilde belirlenmiştir.

Türkiye **Karma Ekonomi** sistemini kabul etmiş bir ülkedir. Özel teşebbüsün yetişemediği sahalarda kamu yatırımlarının uygulanması plan hükmüdür. İlacın halka özel eczanelerce intikal ettirilmesinde belki bir ticaret unsuru söz konusu edilebilir ama hatırdan çıkarmamak gereken husus bu ticaret kolunun devletin en çok murakabesi altında ve en az kâr yüzdeleriyle çalışan bir meslek dalı olduğudur.

Yurdumuzda sağlık hizmetleri ile ilgili sigorta tatbikatı çok yakın

bir maziye sahiptir. İsveç, Norveç, İngiltere, Fransa ve hatta Yunanistan gibi devletler çok uzun tecrübelerden sonra sigortalı fertlere ilaçlarını serbest eczaneler yoluyla vermenin her bakımdan daha faydalı ve randımanlı olduğunu görmüşler ve bu şekli esas alarak usul itihaz etmişlerdir.

NETİCE: Sosyal Sigortalar Kurumunun 506 sayılı kanununun 123. maddesinin 2 ve 3 üncü fıkralarında yapmayı düşündüğü değişiklik.

1- Ekonomik ve sosyal yönden muhızurludur ve halk sağlığını tehlikeye düşürücü niteliktedir.

2- 6197 sayılı eczacılık kanununa

3- 224 sayılı sosyalizasyon kanununa

4- Genel Sağlık Sigortaları Kanun tasarısına,

5- Plan ve Karma Ekonomi prensiplerine

6- Anayasanın 11 ve 40 ıncı maddelerinde öngörülen, meslek güvenliği esaslarına aykırı düşmekte

7-Dünya tatbikatına uymamakta

8 - Serbest eczanelerin devletleşmesi neticesini getirmekte görüldüğünden tarafımızdan kabule şayan görülmemiştir.

KANUN TADİLİ GEREKÇESİNE CEVAP

Sosyal Sigortalar Kurumunun 123 üncü maddenin 2 ve 3 üncü fıkralarında yapmak istediği değişikliğin gerekçesinde 20 milyon gibi bir tasarruf söz konusu edilmektedir. Oysaki aşağıdaki hususlar dikkate alınırsa böyle bir tasarrufun sağlanamayacağı gerçeği açık olarak ortaya çıkar.

1- Sosyal Sigortalar Kurumunca serbest eczanelere ödenen 20.000.000 TL. nin en az yarısı gene serbest eczanelere ödenecektir. Zira bu bedelin bir kısmı SSK listesinde bulunmayan ilaçlara aittir. Hali ile Kurum eczanelerinde bulunmayacak ilaçlar dışarıdan temin edilecektir.

2 - Kurumun her yerde eczane açması bahis konusu olamayacaktır. Zira eczane rantabilitesi dikkate alınmadan açılacak bir eczane de Kurum kâr değil daha büyük masraflarla karşılaşacaktır. Böylece Kurumun gerekçede söz konusu edilen her yıl yeni bir sağlık tesisi kurması mübalâğalı ve gerçekleşmeyecek bir beyan olarak kalacaktır.

3 - Reçetenin serbest eczaneye gitmesi bir zaruretin ifadesidir. Mesalâ sağlık tesis ve eczanelerinin en kesif olduğu Ankara, serbest eczanelerden alış verişin en fazla olduğu yerdir. (Takriben 10 milyon lira)

4 - Kurum kâr sağlayamayacaktır. Zira 20.000.000 TL. ile kurum bütün Türkiye'deki (2500 eczaneyi) kendi nam ve hesabına çalıştırmaktadır (ortalama eczane başına 7000-8000 TL.). Bir eczane nin kuruma sadece eczacı ve kalfa olarak aylık maliyeti (1 eczacı + 3 kalfa) en aşağı 7000 TL. dir. Diğer maliyete giren unsurlar nazarı dikkate alınmazsa dahi yılda 84.000 TL. tutmaktadır. 20 milyon ile yalnızca personel giderleri hesaba katılarak ancak 200 eczane kurulabilir (bina, aydınlatma, temizlik, telefon vs. masraflar hariç). Bunu bütün yurt sathına yaymak mümkün olamayacağına göre gene serbest eczaneye ihtiyaç duyulacaktır. Kaldı ki 200 eczaneyi karşılayacak sağlık tesisi kurumda mevcut değildir.

5 - Bir eczanenin asgari aylık stok-envanteri takriben 150.000 TL. dir. Açılacak her eczane asgari bu stokla çalışmak mecburiyetindedir. Buna göre 200 eczanenin asgari 30.000.000 TL. asgari stoku olmalıdır. Bu meblağın normal banka geliri 6 milyon liradır. Yani kurum eczanelerinde bulunduracağı sadece stok seviyeleri dolayısı ile, 6 milyon lira kayba uğrayacaktır.

6 - Ayrıca Kurum eczanelere ödediğini söylediği 20 milyon liradan %6 iskonto almaktadır.

7 - Kurumun gelir olarak hesapladığı 20 milyon lira ancak 200 eczanenin gideridir. (liaca yatıracağı para hariç).

8 - Kurum bu kanun değişikliği ile kendisine bir hak almak isterken eczacının kanunlarla kendisine verilmiş hakkına tecavüz etmektedir. Kurum serbest eczane açılmasındaki ekonomik cepheyi düşünmeyecek ve rastgele eczane açacaktır. Bu da 2500 eczacı ve 6-7000 kalfa

olmak üzere 9-10000 kişinin mesleki fonksiyonlarını yapmalarını engelleyecektir ve bir mesleki bunalım yaratacaktır.

İŞÇİ YARARINA DEĞİLDİR

506 Sayılı Kanununun 123 üncü maddesi hakkında T.B. M. Meclisine bir grup milletvekili tarafından getirilen kanun tadilinin hasta sigortalıya bir yarar sağlayamayacağı ve hatta aşağıda belirttiğimiz nedenlerle zarar getireceği ortadadır.

Hastalanan sigortalı vatandaş kendisine en yakın sigorta tesisine gidip hekiminden reçetesini almaktadır. Bu reçeteyi sigortanın mahdud yerde açacağı eczanesine giderek alması;

a) Hasta işçiye vakit kaybına mal olacaktır.

b) Hasta işçi tekrar bir yol parası verecektir.

c) Hasta işçiler bu mahdud eczanelerden ilacını almak durumunda olduklarında hasta olarak uzun zaman bekletileceklerdir.

d) Hasta işçi hekimin kendisine yazdığı ilacı değil, kurum eczanesinde mevcut olan ilacı değiştirilerek alacaktır.

e) İlacın tedavi tesiri arasında psikolojik faktörlerin büyük bir yer işgal ettiği gerçektir. İşçi inandığı eczaneden, derdini dile getirerek ve ilacın kullanılışı ve faydaları hakkındaki tatminkâr bilgileri alarak ilacını almak hakkına ve rahatlığa kavuşturulmalıdır.

Oysaki kurumun sosyal sağlık hizmetini en iyi şekilde işçi yararına yapması bu sigortanın temel unsudur.

İşçi hekiminden aldığı reçeteyi evine veya işyerine en yakın eczaneden rahatlıkla almalıdır. Ve yine işçi resmi dairelerin çalışma saatlerine bağlı kalmaksızın günün her saatinde de açık bulunan serbest eczaneden ilacını kolaylıkla temin etmelidir.

DEVLET HAZİNESİNİN KAYBI

Kurumun eczanelere kâr olarak ödediği 20 milyon TL. ndan serbest eczaneler devlet hazinesine vergi ödemektedirler.

20 Milyon TL. üzerinden %35 vergi alındığı hesap edilirse bu nispet 7 milyon TL. tutmaktadır.

Devlet tarafından toplanan bu milli gelir toplumun malı olup kamu yararına lüzumlu görülen yerlere harcanmaktadır.

Bilindiği gibi Sosyal Sigortalar Kurumu kuruluş kanunlarına göre her türlü vergiden muaf bir müessesedir. Bu kanun tadili kabul edildiği takdirde devlet hazinesi vergi olarak topladığı gelirden mahrum olacaktır. Dolayısıyla kamu yararına harcanacak para Kuruma aktarılmış olacaktır.

Sosyal güvenliğe nispeten kavuşmuş bulunan sigortalı yanında bütün bu sosyal güvenliklerden mahrum vatandaşın hizmetlerinde kullanılacak milyonlar mertebesindeki bu para sigortaya aktarılacaktır. Dolayısı ile hazinenin de sigortaya devlet hazinesinden bir yardım yapmış olması söz konusu olacaktır. Sigortayı emsal alan Millî Savunma, Devlet Deniz Yolları, Devlet Demir Yolları, PTT vs. gibi teşekküllerde mensupları için aynı yolu tercih etmektedirler.

Böylece;

Eczanelerin maliyeye ödedikleri vergi çok azalmaktadır ve bu ilerde daha büyük rakamlara ulaşacaktır. Devlet hazinesinin bu büyük kaybı en önde düşünülmesi lazım gelen bir husustur.